

32-027.21(477)

П49

ПОЛІТИЧНА
НАУКА
В УКРАЇНІ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ
І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ І. Ф. КУРАСА

ПОЛІТИЧНА НАУКА В УКРАЇНІ

1991-2016

У двох томах

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ

Олег РАФАЛЬСЬКИЙ,
член,-кореспондент НАН України
(голова)

Марія КАРМАЗІНА,
доктор політичних наук

Олександр МАЙБОРОДА,
доктор історичних наук

Микола МИХАЛЬЧЕНКО,
член-кореспондент НАН України

Фелікс РУДИЧ,
доктор філософських наук

Віктор ВОЙНАЛОВИЧ,
доктор політичних наук

Май ПАНЧУК,
доктор історичних наук

Віталій ПЕРЕВЕЗІЙ,
кандидат історичних наук

КИЇВ
ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
2016

ПОЛІТИЧНА НАУКА В УКРАЇНІ

1991-2016

У двох томах

Том 2

ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ І КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ТОМУ

Олег РАФАЛЬСЬКИЙ,
член-кореспондент НАН України
(голова)

Марія КАРМАЗІНА,
доктор політичних наук

Олександр МАЙБОРОДА,
доктор історичних наук

КИЇВ
ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
2016

УДК 32-027.21 (477)" 1991/2016
ББК 66.1(4Укр)
П50

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту політичних
і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України
(протокол № 2 від 28 квітня 2016 р.)*

**Відповідальний редактор і упорядник
О. Майборода,
доктор історичних наук**

П50 **Політична** наука в Україні. 1991-2016 : у 2 т. Т. 2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України. Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода ; відп. ред. і упоряд. О. Майборода. — К. : Парлам. вид-во, 2016. 704 с.

ISBN 978-966-922-059-2

ISBN 978-966-922-069-1 (т. 2)

Матеріали другого тому дають уявлення про тематичну спрямованість політологічних досліджень, проведених суспільствознавцями України протягом 1991 - 2016 рр., розвиток теоретико-методологічних засад вітчизняної політичної науки, її концептуальні здобутки, її внесок у вирішення суспільно-політичних проблем, які поставали в процесі розбудови української незалежної держави. Розділи тому розкривають результати вивчення українськими науковцями найбільш значимих об'єктних сфер політичної науки, спрямованості суспільно-політичної трансформації нашої країни, інституціоналізації її політичного простору, залученості до нього суспільства та рівня його активності, у т. ч. у форматі громадських організацій, досягнення консенсусної етнополітичної моделі, пошуку Україною своєї ніші у глобалізованому світі та інших аспектів національного політичного буття.

Для фахівців, викладачів і студентів, усіх, кого цікавить політична наука.

УДК 32-027.21 (477) "1991 /2016

ББК 66.1 (4Укр)

ISBN 978-966-922-059-2

ISBN 978-966-922-069-1 (т. 2)

© Автори, 2016

© Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України, 2016

ЗМІСТ

Розділ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ.....	7
1. Подолання догматів тоталітарної ідеології щодо політики як суспільного явища. <i>Маргарита Чабанна</i>	9
2. Засвоєння вітчизняним суспільствознавством західного політологічного знання. <i>Олена Сушій</i>	22
Розділ II. НАУКОВА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ.....	37
1. Концепт «суспільного переходу» у вітчизняних політологічних дискусіях. <i>Олександр Резнік</i>	39
2. Вітчизняні дослідження процесу суспільно-політичного транзиту України. <i>Тетяна Ляшенко</i>	62
Розділ III. ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ АСПЕКТІВ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	99
1. Наукове осмислення феномену політичної системи України	101
1.1. Проблематика місця і ролі політичної системи у суспільних відносинах в Україні. <i>Олена Сушій</i>	101
1.2. Вивчення механізмів і принципів функціонування вітчизняної політичної системи. <i>Володимир Горбатенко</i>	124
2. Дослідження інституту президентства в українській політології. <i>Галина Зеленько</i>	142
3. Проблема парламентаризму у вітчизняній політичній науці. <i>Галина Зеленько</i>	172
Розділ IV. ПРОБЛЕМАТИКА ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ	207
1. Концепції мотивації політичної діяльності. <i>Ростислав Балабан</i>	209
2. Вивчення форм політичної поведінки в Україні. <i>Юрій Шайгородський</i>	221
3. Вітчизняна наука про національні політичні еліти та політичне лідерство. <i>Валерій Мачуський</i>	236
4. Дослідження партійної системи України. <i>Олександр Бслашко, Валентин Якушик</i>	248
5. Наукове вивчення виборчого процесу в Україні. <i>Віталій Лебедюк, Юрій Мацієвський</i>	280
6. Проблема політизації релігійного поля України у працях вітчизняних дослідників. <i>Віталій Перевезій</i>	296

Розділ V. ВЛАДА В УКРАЇНІ У ФОКУСІ ПОЛІТОЛОГІЇ	339
1. Дослідження влади в Україні як системного суспільного явища. <i>Борис Дем'яненко</i>	341
2. Політико-управлінський напрям вітчизняної науки.....	378
2.1. Наукове осмислення діяльності інституту виконавчої влади в Україні. <i>Наталія Кононенко</i>	378
2.2. Дослідження вітчизняними науковцями інститутів судової влади України. <i>Алла Сіленко</i>	402
3. Громадянське суспільство як предмет політичної науки в Україні. <i>Тетяна Андрійчук</i>	424
4. Теоретичне осмислення політичних режимів часів незалежної України. <i>Лариса Кочубей</i>	442
Розділ VI. ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	453
1. Вивчення політичних ідентичностей населення країни. <i>Ірина Жадан, Світлана Позняк</i>	155
2. Вивчення політичної поведінки українського суспільства. <i>Микола Слюсаревський, Юлія Соколовська</i>	472
Розділ VII. ПРОБЛЕМАТИКА ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	493
1. Дослідження структури і мереж національних політичних комунікацій <i>Владислав Ковалевський</i>	495
2. Дослідження явищ політичної інструменталізації медіа-простору. <i>Владислав Ковалевський</i>	513
3. Наукове вивчення інформаційної політики держави. <i>Владислав Ковалевський</i>	527
Розділ VIII. ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ В УКРАЇНІ	541
1. Становлення та теоретико-методологічні засади вітчизняної етнополітології. <i>Сергій Римаренко</i>	543
2. Спрямованість вітчизняних етнополітичних досліджень. <i>Ірина Кресіна</i>	559
3. Зародження та становлення етнополітичної конфліктології в Україні. <i>Ольга Маруховська-Картунова</i>	598
Розділ IX. ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНОЇ ГЛОБАЛІСТИКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ	635
1. Наукові дискусії про національні інтереси. <i>Олесь Лісничук</i>	637
2. Проблематика входження України у сучасний геополітичний простір у вітчизняних публікаціях. <i>Андрій Кудряченко</i>	650
3. Наукова концептуалізація євроінтеграційного курсу України. <i>Людмила Чекаленко, Вікторія Солошенко</i>	675
<i>Іменний покажчик</i>	688